

Гастрономічний туризм як перспективний тренд у розвитку туризму в світі та в Україні

Тетяна Сокол,

*к.пед.н., доцент, доцент кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: taniash@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6106-4911*

Тетяна Дикіна,

*студентка кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: dykinatd@krok.edu.ua*

Туризм є однією з найперспективніших галузей економіки, яка може забезпечити стабільне джерело доходу для певних регіональних та національних економік. Гастрономічний туризм є одним з пріоритетних напрямів розвитку пропозиції на туристичному ринку і являє собою вид спеціалізованого туризму, пов'язаний з презентацією та розумінням кулінарних традицій усього світу. З точки зору організаторів туризму, гастрономічні тури дозволяють ознайомитися з унікальним мистецтвом приготування місцевих страв, традиціями їх споживання, оволодіти кулінарними навичками та взяти участь у фестивалях і культурних заходах.

Розвиток цього сектору в туристичній галузі є важливим елементом туристичної діяльності, пов'язаним з освоєнням нових сегментів туристичного ринку, розвитком нових дестинацій для туризму та відпочинку і залученням нових видів ресурсів на туристичний ринок.

Незважаючи на тривалу історію розвитку туризму, гастротуризм є відносно молодим сектором туристичної діяльності. Існують різні терміни для позначення цього явища, такі як кулінарний туризм, гастротуризм, фуд-туризм та ін. Цей вид туристичної діяльності був започаткований концепцією "кулінарного туризму", запропонованою професором Люсі Лонг у 1998 р. У 2003 р. з'явилася Міжнародна асоціація кулінарного туризму (The International Culinary Tourism Association), яку можна назвати родоначальником і головним промоутером гастрономічного туризму у світі, а у 2012 р. була створена Всесвітня асоціація гастрономічного туризму (World Gastronomic Tourism Association), яка була пізніше перейменована на Всесвітню асоціацію гастрономічного туризму, а в 2013 р. і сам вид туризму змінив назву з кулінарного на гастрономічний. Це було пов'язано з тим, що більшість потенційних туристів вважали кулінарний туризм привілеєм багатих.

Всесвітня туристична організація підкреслює важливість гастрономічних подій для туристів, таких як фестивалі та кулінарні свята. На другому місці для гастротуристів – спеціалізовані маршрути країною та можливість відвідати різноманітні кулінарні майстер-класи, а на третьому – відвідування різноманітних продовольчих ярмарків.

Зростаючий інтерес до сталого розвитку сприяє розвитку гастротуризму, який акцентується на місцевих інгредієнтах, традиційних методах приготування і збереженні природних ресурсів. Лідерами гастрономічного туризму у 2018–2019 роках є Європа, Північна Америка, Азіатсько–Тихоокеанський регіон та Південна Америка [1]. Більшість країн світу мають цікаві гастрономічні маршрути. На особливу увагу заслуговують гастрономічні події, які складають основу гастрономічного туристичного продукту. Щорічно в різних куточках світу проводяться численні кулінарні фестивалі, у яких беруть участь туристи та шеф-кухарі з усього світу.

Гастрономічний туризм більш поширений за кордоном, ніж в Україні, хоча наша країна має гарні умови і ресурси для його розвитку. Українська кухня сама по собі вважається однією з найбагатших і найрізноманітніших. Її новітній етап розвитку охоплює кілька століть. За цей час Україна перейняла кілька іноземних кухонь, удосконалила свої кулінарні техніки і поділилася ними зі світом. Сьогодні українську кухню люблять відомі шеф-кухарі та подають у найкращих ресторанах світу.

Українська кухня дуже різноманітна і має регіональні особливості. Західноукраїнська та східноукраїнська кухні суттєво відрізняються, так само як і південноукраїнська та північноукраїнська. Кожен регіон України має свої кулінарні родзинки. Звичайно, деякі регіони відвідуються туристами більше, ніж інші. Топ–10 найбільш відвідуваних туристами регіонів виглядає наступним чином. Найпопулярнішими регіонами для туристів є: Одеська – 7,59%, Закарпатська – 7,06%, Львівська – 6,52%, Київська – 6,2%, Дніпропетровська – 5,82%, Херсонська – 5,2%, Івано–Франківська – 4,99%, Хмельницька – 4,81%, Запорізька – 4,27%, Тернопільська – 4,1% [2]. Туристичні потоки мають тенденцію зростання у регіонах, де активно організуються спеціальні експериментальні туристичні продукти, фестивалі та свята. В Україні започатковано низку гастрономічних фестивалів, які стали успішними і добре відомі в усьому світі та можуть бути використані в якості ресурсу для створення унікального туристичного продукту.

Після війни в Україні можуть спостерігатися нові тенденції в гастротуризмі, адаптуючись до зміненої політичної ситуації і світових трендів. Однією з головних перспектив може стати зміна уподобань туристів, які можуть виявляти більший інтерес до автентичних традицій і місцевої культури. Гастро туристи можуть бути зацікавлені у вивченні української кухні через участь у кулінарних майстер-класах, дегустаціях місцевих страв та у відвідуванні місцевих ресторанів.

Наукова теорія, що лежить в основі розвитку цього напряму діяльності, також почала матеріалізуватися відносно недавно. Зокрема, у 2015 р. ЮНВТО запропонувала розуміти під "гастрономічним туризмом" будь-яку туристичну діяльність, пов'язану з гастрономією, тобто відвідування виробників продуктів харчування, включаючи сусідні регіони, гастрономічні фестивалі, фермерські ринки та продовольчі ярмарки [3]. На жаль, гастрономічний туризм нині не є найпопулярнішою темою серед науковців та практиків української

туристичної індустрії. Лише в останні кілька років цей сектор почав активно популяризуватися і потребує подальших досліджень як з точки зору історико-культурного наповнення, так і просторово-географічного виміру.

Ключові слова: Гастрономічний туризм, дегустації, кухня.

Список використаних джерел

1. *Global Culinary Tourism Market 2019–2023. Technavio. URL: <https://www.businesswire.com/news/home/20190129005605/en/Global-Culinary-Tourism-Market-2019-2023-Growing-Popularity-of-Sustainable-and-Organic-Culinary-Tourism-to-Boost-Growth-Technavio>*
2. *UA.IGotoWorld.com: офіц. сайт. URL: <https://ua.igotoworld.com/ua/content/about.htm>*
3. *Сливенко В. А., Долгієр А. І., Хрулькова К. А. Шляхи активізації вітчизняного гастротуризму на міжнародному туристичному ринку. Ефективна економіка. 2019. № 5. URL: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=7054> (дата звернення: 18.11.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.5.48*